

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie: „Zwiększanie wpływu unijnej polityki rozwoju – Program działań na rzecz zmian / Przyszłe podejście do wsparcia budżetowego UE na rzecz państw trzecich”

COM(2011) 637 wersja ostateczna i COM(2011) 638 wersja ostateczna

(2012/C 229/26)

Sprawozdawca: **An LE NOUAIL-MARLIÈRE**

Dnia 30 października 2011 r. Komisja Europejska, działając na podstawie art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie:

„Zwiększanie wpływu unijnej polityki rozwoju – Program działań na rzecz zmian / Przyszłe podejście do wsparcia budżetowego UE na rzecz państw trzecich”

COM(2011) 637 final i COM(2011) 638 final.

Sekcja Stosunków Zewnętrznych, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 30 kwietnia 2012 r.

Na 481. sesji plenarnej w dniach 23–24 maja 2012 r. (posiedzenie z 24 maja) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 146 do 60 – 30 osób wstrzymało się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

Komitet przyjmuje i popiera oba wnioski, lecz jednocześnie stwierdza, że priorytetem powinno być przełożenie ogłoszonych celów na praktyczne korzyści dla ostatecznych adresatów wsparcia, i w tym celu przedstawia następujące sugestie:

1.1 Należy zaangażować organizacje społeczeństwa obywatelskiego (m.in. organizacje o różnym charakterze, np. związki zawodowe, spółdzielnie, organizacje pozarządowe lub organizacje pracodawców) nie tylko w kształtowanie ogólnych wytycznych, lecz także w cały proces wyboru projektów, ich wdrażanie, ocenę wyników w celu wsparcia i uzupełnienia administracyjnych, dyplomatycznych i prawnych procedur kontroli i oceny finansowania UE.

1.2 Należy zapewnić zaangażowanie zamiast jedynie konsultowania partnerów społecznych i innych organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Pomoże to wykorzystać specjalistyczną wiedzę opartą na doświadczeniach społecznych, gospodarczych i ekologicznych, oraz dobrowolne zaangażowanie zainteresowanych obywateli, co przyniesie poprawę kryteriów reprezentacyjności i demokracji – otwartości, włączenia, przejrzystości i niezależności (cel zaangażowania).

1.3 W tym kontekście cennym narzędziem są rady społeczno-gospodarcze, jeżeli takie istnieją. EKES wraz z różnymi partnerami – organizacjami trzeciego sektora, związkami zawodowymi, organizacjami pracodawców – stale angażuje się w tym zakresie bez względu na przeszkody. Komitet prowadził rozmowy z europejskimi władzami publicznymi w delegaturach, z którymi utrzymywał stosunki, służył za pomost między instytucjami i organizacjami obywatelskimi, społecznymi i gospodarczymi, a także wielokrotnie zalecał większy nadzór władz UE w dziedzinie praw człowieka.

1.4 Należy zapewnić lepszą równowagę między sposobami konsultacji europejskich organizacji społeczeństwa obywatelskiego z jednej strony a państwami-beneficjentami z drugiej. Konieczne jest unikanie instrumentalizacji europejskiej polityki na rzecz rozwoju i dbanie w szczególności o wzajemne konsultacje podmiotów niepaństwowych⁽¹⁾.

1.5 Program godnej pracy, który przyczynia się do zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu, należy uwzględnić w kontekście koncentracji sektorów na szczeblu krajowym. Partnerzy społeczni muszą być od początku włączeni w dialog polityczny, aby zapewnić poczucie demokratycznej współodpowiedzialności za politykę na rzecz rozwoju, która wykracza poza działania rządowe.

1.6 Rozróżnienie między krajami lub grupami krajów musi opierać się na odpowiednich wskaźnikach, takich jak wskaźnik rozwoju społecznego ONZ, z uwzględnieniem ograniczenia ubóstwa. W każdym razie należy ustanowić strategię stopniowego wycofywania się z tzw. gospodarek wschodzących.

1.7 Wsparcie UE dla dobrego sprawowania rządów i praw człowieka (filary programu na rzecz zmian) powinno być ukierunkowane na propagowanie podejścia opartego na prawach człowieka, którego elementami są: uczestnictwo w procesie politycznym; poczucie demokratycznej współodpowiedzialności i wzmocnienie pozycji posiadaczy praw; systemy przestrzegania praw człowieka w związku z porozumieniami międzynarodowymi; spójność polityczna między prawami człowieka, pomocą a polityką gospodarczą.

⁽¹⁾ Dz.U. C 211 z 19.8.2008, s. 77–81, sprawozdawca: Juan MORENO PRECIADO: „Wolność zrzeszania się w śródziemno-morskich krajach partnerskich”.

1.8 Komitet zaleca, by poświęcić szczególną uwagę następującym usprawnieniom, które pozwolą na **efektywniejszą reorganizację pomocy publicznej i prywatnej**:

- zważywszy, że w krajach najbardziej potrzebujących pomocy jednocześnie często występuje najpoważniejsza korupcja, należy zwracać szczególną uwagę na środki antykorupcyjne i w przypadku płatności w ramach wsparcia budżetowego należy konsultować się z podmiotami niepaństwowymi, partnerami społecznymi i stowarzyszeniami działającymi w dziedzinie praw człowieka oraz z sieciami europejskimi, a także angażować te podmioty w ustalanie priorytetów, monitorowanie itp.;
- tematyka sektorowa powinna być w centrum strategicznej redefinicji celów pomocy, wśród których Komitet uważa za priorytet milenijne cele rozwoju. Należy zwrócić szczególną uwagę na sektory społeczne, dziedzinę edukacji, w tym ustawiczne szkolenie zawodowe, opiekę zdrowotną, rozwój technologii informacyjno-komunikacyjnych i dostęp do nich, prawa osób niepełnosprawnych, prawa człowieka i prawa pracownicze, wszystkie prawa dotyczące życia zawodowego i prywatnego kobiet oraz ich udziału w życiu publicznym;
- pomoc publiczna ma nadal zasadnicze znaczenie i jest konieczna dla rozwoju krajów, dla których jest przeznaczona; jednak w celu lepszej koordynacji bezpośredniej pomocy państw członkowskich i UE pomoc pochodząca z organizacji pozarządowych i sektora prywatnego powinna być uwzględniana w procesie koordynacji oraz podlegać takim samym zasadom spójności celów i rachunkowości;
- Komitet jest zaniepokojony tendencją spadkową oficjalnej pomocy rozwojowej w większości państw członkowskich i podkreśla konieczność większego zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego w podejmowanie decyzji dotyczących wsparcia budżetowego.

1.9 Komitet sądzi, że **Komisja powinna w jak największym stopniu wzmocnić bezpośrednie zaangażowanie europejskiego społeczeństwa obywatelskiego i krajów-beneficjentów** w ramach partnerstwa z myślą o wywarceniu pozytywnego wpływu na poszanowanie praw człowieka, przeciwdziałaniu korupcji, zmniejszeniu ryzyka nieefektywności pomocy i problemów społecznych.

1.10 Państwa członkowskie powinny poczynić wysiłki na rzecz koordynacji swojej pomocy na szczeblu wspólnotowym. W kontekście kryzysu gospodarczego o poważnych konsekwencjach dla UE podatnicy europejscy powinni być bardziej uświadamiani na temat celów pomocy, być informowani o nich, mieć możliwość wypowiedzenia się w tej sprawie i w celu ich lepszego wspierania dysponować odpowiednimi informacjami poprzez akcje szkoleniowe skierowane do opinii publicznej oraz do wolontariuszy i specjalistów z organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

1.11 UE powinna również mieć możliwość poważnej poprawy skuteczności swojej pomocy poprzez ocenę wpływu umów o partnerstwie gospodarczym, stowarzyszeniu lub wolnym handlu, w dziedzinie gospodarki, przemysłu i rolnictwa, przed ich zawarciem oraz w ramach ich monitorowania.

2. Wprowadzenie

2.1 W ramach dalszych działań związanych z zieloną księgą pt. „Zwiększanie wpływu unijnej polityki rozwoju – Program działań na rzecz zmian / Przyszłe podejście do wsparcia budżetowego UE na rzecz państw trzecich” z 10 listopada 2010 r. (COM(2010) 629 final), Komisja przedstawiła dwa wnioski będące przedmiotem niniejszej opinii.

2.2 W obliczu nowych wyzwań światowych – zbliżanie się terminu realizacji Milenijnych Celów Rozwoju (MCR) w 2015 r. i aktywne prace nad przyszłymi wieloletnimi ramami finansowymi (WRF) – UE stara się zapewnić odpowiednią kombinację polityki, instrumentów i środków na rzecz skutecznej walki z ubóstwem w kontekście zrównoważonego rozwoju. Komisja proponuje program działań na rzecz zmian, który ma wzmocnić solidarność Europy z krajami rozwijającymi się w ramach tej walki.

2.3 UE wniosła już znaczący wkład w zmniejszenie ubóstwa, a w szczególności we wsparcie realizacji MCR. Jednak ogromne ubóstwo utrzymuje się w wielu regionach świata. Ponadto ruchy społeczne w Afryce Północnej i na Bliskim Wschodzie pokazały, że poważny postęp na rzecz realizacji MCR jest niezbędny. Komisja Europejska uważa, że unijna polityka rozwojowa musi uwzględniać rosnące zróżnicowanie krajów rozwijających się. UE ma również okazję do bliższej współpracy z sektorem prywatnym, fundacjami, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego oraz władzami lokalnymi i regionalnymi, zważywszy na ich kluczową rolę w dziedzinie rozwoju. UE i państwa członkowskie powinny mówić jednym głosem i działać zgodnie, aby uzyskać jak najlepsze rezultaty i poprawić widoczność UE.

2.4 Zważywszy na obecny stan gospodarki i budżetu, konieczne jest dopilnowanie, by pomoc była wydawana efektywnie, przynosiła jak najlepsze rezultaty i stymulowała inne rodzaje finansowania na rzecz rozwoju.

2.5 Strategie rozwoju państw partnerskich będą nadal kształtować współpracę rozwojową UE, zgodnie z zasadami zaangażowania i partnerstwa. UE pragnie dążyć do większego wzajemnego zaangażowania wraz ze swoimi partnerami, a w szczególności do wspólnej odpowiedzialności za wyniki. Zaangażowany dialog na szczeblu krajowym w ramach koordynacji dawców powinien określać dokładnie zakres i sposoby interwencji UE. Ponadto bardziej efektywna współpraca będzie realizowana w ramach systemu wielostronnego.

2.6 Komisja przyjęła również w dniu 7 grudnia 2011 r. wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Instrument Finansowania Współpracy na rzecz Rozwoju ⁽²⁾, który formalizuje wytyczne zaproponowane w zielonej księdze i dwóch komunikatach omówionych poniżej.

⁽²⁾ COM(2011) 840 final z 7 grudnia 2011 r., SEC (2011) 1469 i 1470.

3. Uwagi ogólne

3.1 Komitet przypomina, że w swoich poprzednich opiniach poczynił szereg uwag, które są nadal aktualne. W szczególności chodzi tu o:

— „Instrument Finansowania Współpracy UE na rzecz Rozwoju”⁽³⁾;

— „Europejski instrument na rzecz demokracji i praw człowieka”⁽⁴⁾, w której Komitet zaapelował, „by instytucje zastanowiły się, jaką rolę może odegrać społeczeństwo obywatelskie w polityce zagranicznej Unii dotyczącej praw człowieka, oraz czy możliwe jest bardziej bezpośrednie zaangażowanie go w kształtowanie i realizację takiej polityki. Przed opracowaniem wszelkich dokumentów strategicznych, także dokumentów poszczególnych krajów trzecich (krajowych dokumentów strategicznych), muszą być prowadzone systematyczne konsultacje z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego (...)”

3.2 Komitet w szczególności pragnie poprzeć cele praw człowieka, zwłaszcza w zakresie praw człowieka w pracy, równości kobiet i mężczyzn, ochrony i propagowania praw dziecka, w tym w celu eliminacji pracy dzieci, a także pracy nieformalnej bez osłon socjalnych (działania na rzecz godnej pracy i konwencji MOP).

3.3 Nawet jeśli realizacja pierwszego celu MCR (eliminacja znaczącego ubóstwa) jest popierana przez Komisję, zdaniem Komitetu zbyt mało wagi przywiązuje się do pozostałych celów i możliwości ich łącznej realizacji. Na przykład realizacja celu 7, dotyczącego zrównoważonego środowiska człowieka, przyczyniłaby się do ograniczenia ubóstwa.

3.4 Komitet podkreśla potrzebę przyznania konkretnych zasobów finansowych na kwestie równości płci (MCR 3) w ramach współpracy na rzecz rozwoju. Wyraża ubolewanie z powodu braku informacji i danych oraz systematycznego nadzoru, co sprawia, że bardzo trudno jest określić wpływ – pozytywny lub negatywny – w dziedzinie równości kobiet i mężczyzn. Ogranicza to w znacznym stopniu możliwości fachowego kształtowania polityki oraz odpowiednich strategii i działań w celu ograniczenia nierówności. Dla zapewnienia efektywności, należy włączyć równość płci we wszystkie polityki i wspierać ją za pomocą przewidywalności finansowania i dotacji, w przeciwnym razie istnieje ryzyko, że pozostanie ona jedynie martwą literą, ustępując innym rzekomo bardziej pilnym celom⁽⁵⁾.

⁽³⁾ Opinia EKES-u: „Instrument współpracy UE na rzecz rozwoju: rola zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych”, Dz.U. C 44 z 11.2.2011, sprawozdawca: Giuseppe Antonio Maria IULIANO.

⁽⁴⁾ Opinia EKES-u: „Europejski instrument na rzecz demokracji i praw człowieka”, Dz.U. C 182 z 4.8.2009, sprawozdawca: Giuseppe Antonio Maria IULIANO.

⁽⁵⁾ Sprawozdanie komisji parlamentarnej ds. praw kobiet w sprawie wieloletnich ram finansowych 2014–2020 – ocena znaczenia kwestii płci w działaniach zewnętrznych UE.

3.5 Jeżeli chodzi o decentralizację i zaufanie pokładane w przedstawicielstwach UE, EKES za pośrednictwem swoich grup kontaktowych, monitorowania i uczestnictwa w obradach okrągłych stołów UE (z udziałem Indii, Brazylii, AKP itd.), a także procesu ukierunkowanego na basen Morza Śródziemnego i sąsiedztwo wschodnie, spotkał się, podczas każdej ze swoich misji, z delegaturami Unii. Komitet stwierdził, że należy rozszerzyć wsparcie tych delegatur na europejskie organizacje społeczeństwa obywatelskiego działające w terenie oraz że skorzystałaby na tym czytelność pomocy europejskiej.

3.6 EKES popiera cele określone w omawianym wniosku, lecz ma pewne sugestie co do instrumentu „wsparcia budżetowego” ze względu na brak poparcia wśród opinii publicznej. Zalecenia organizacji społeczeństwa obywatelskiego, partnerów społecznych i innych podmiotów powinny zostać wyraźnie uwzględnione przy opracowywaniu i monitorowaniu programów w kwestiach takich jak: demokracja, przejrzystość, identyfikowalność w celu walki z marnotrawstwem, korupcja, unikanie płacenia podatków, nadużywanie pozycji władzy oraz władzy politycznej, policyjnej lub wojskowej⁽⁶⁾.

3.7 Po pierwsze, należy rozpocząć od oceny, jeżeli pragnie się uniknąć znów za 8 lat (perspektywa finansowa 2014–2020) stwierdzenia, że Komisja, owszem, uważa wyniki za rozczarowujące i że próbowała ona zaradzić sytuacji, uwzględniając też zadania nałożone nowym traktatem, lecz postępowała w zasadzie tak samo: konsultacja *ex post*, wzmocnienie kontroli aż do przesady, bez wzmocnienia zasobów ludzkich ani weryfikacji znaczenia przedmiotu kontroli, zorganizowanych sieci czy jednostek. Priorytetem pomocy powinny być najbardziej wrażliwe grupy społeczne borykające się z problemem dostępu, w tym na obszarach wiejskich i w regionach najbardziej peryferyjnych.

3.8 Po drugie faworyzując największe podmioty gospodarcze po obu stronach pomocy rozwojowej (dawcy i beneficjenci), sprzyja się pozorom efektywności ze szkodą dla zrównoważonych inwestycji w zasoby ludzkie.

3.9 Wreszcie, oceniając cele pomocy, Komisja musi wiedzieć i jasno stwierdzić, w jaki sposób program pomocy wiąże się z jej celami w negocjowaniu zarówno umów o partnerstwie gospodarczym, jak i umów o wolnym handlu, a także w jaki sposób się od nich różni. Brak jasności w tym względzie prowadzi nie tylko do dezorientacji i nieporozumień, lecz może również uniemożliwić zrozumienie, że do tej pory oficjalna pomoc rozwojowa niewystarczająco stymulowała realizację celów milenijnych z powodu braku spójności między celami pomocy a pozostałymi elementami unijnej polityki zewnętrznej, w szczególności handlowej.

⁽⁶⁾ Opinia EKES-u: „Integracja regionalna na rzecz rozwoju w krajach AKP”, Dz.U. C 317 z 23.12.2009, s. 126–131, sprawozdawca: Gérard DANTIN, współsprawozdawca: Luca JAHIER.

3.10 UE mogłaby lepiej i bardziej stymulować wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, ukierunkowany na przejście na gospodarkę ekologiczną, skupiony na rozwoju ludzkim, dzieleniu się i transferze wiedzy i niezbędnej technologii; poprawić wyniki jej pomocy poprzez ocenę wpływu umów zawieranych przez nią w sferze gospodarczej i usprawnić *europejski instrument na rzecz demokracji i praw człowieka* (7).

3.11 Należy przypomnieć, że nadal obowiązuje cel 0,7 % DNB państw członkowskich z deklaracji paryskiej, lecz wiele państw członkowskich jeszcze przed kryzysem finansowym z 2008 r. ukryło się za sloganem „mniej pomocy, wyższa jakość” (Monterrey 2002, Johannesburg 2002). Państwa członkowskie UE wnoszą wkład we wszystkie europejskie lub międzynarodowe programy pomocy, lecz z czasem duże grupy społeczne są wykluczane z zapowiadanych korzyści, zarówno ekonomicznych, jak i środowiskowych. Konieczne jest więc przywrócenie klimatu zaufania w dziedzinie pomocy, a także w sferze gospodarczej między społeczeństwem obywatelskim a jego rządami polityczno-gospodarczymi, zarówno na Północy, jak i na Południu.

3.12 W celu zapewnienia skoordynowanej i skutecznej pomocy państwa członkowskie i Komisja Europejska muszą czynić wspólne wysiłki na rzecz spójności celów. Instytucje europejskie są zbyt powściągliwe, jeżeli chodzi o partykularne interesy poszczególnych państw członkowskich oferujących pomoc. Rządy krajów-beneficjentów wykorzystywały sprzeczne interesy gospodarcze państw członkowskich UE i grały na rywalizacji lub konkurencji między finansowaniem pomocy i między kontynentami (UE, G-20, OECD itp.).

3.13 Ważne jest podjęcie środków na rzecz wspierania procesu demokratycznego. Należy zawsze dążyć do równowagi między konsultowaniem partnerów społecznych i innych organizacji społeczeństwa obywatelskiego w celu uzyskania pozytywnego odzewu i konkretnej realizacji celów tematycznych.

3.14 Należy uwzględnić, że UE sama jeszcze nie przezwyciężyła społecznych skutków kryzysu finansowego, który rozszerzył się na sferę gospodarczą, a następnie budżetową, społeczną i polityczną. UE w ramach swojej pomocy i współpracy na rzecz rozwoju powinna zachęcać do ograniczenia zużycia surowców, ułatwiać transfer technologii, promować branże przetwórcze w krajach będących eksporterami netto zasobów naturalnych, aby ograniczyć swój ślad ekologiczny, przyczyniając się do zmniejszenia skutków zmiany klimatu.

Otoczenie przedsiębiorstw, integracja regionalna, rynki światowe

3.15 W tym kontekście wyniki konferencji w Pusanie nie wskazują na szczególne czy silne przekonanie UE w kwestii wspierania transferu technologii, poprawy warunków mieszkaniowych w obliczu zmiany klimatu, wzmocnienia usług publicznych, a jej wysiłki, trzeba przyznać, toną w morzu mentoringu i finansowania prywatnego związanego z wielo- lub transnarodowymi interesami gospodarczymi (co jest oznaką znaczącego zaangażowania się sektora prywatnego na rzecz rozwoju), mimo że jej udział i oficjalny wkład stanowi nadal ok. połowy oficjalnej pomocy rozwojowej (ODA).

3.16 Na arenie międzynarodowej niektóre bardzo duże przedsiębiorstwa (szczególnie w sektorze infrastruktury, budownictwa, wody, artykułów rolno-spożywczych, energii itp.) (8) dostarczają rządowi otrzymującym pomoc wstępne badania wykonalności, które są wykorzystywane, aby przekonać przyszłych darczyńców i opierają się na zobowiązaniach państw-beneficjentów do przestrzegania praw podstawowych i ich faktycznego wdrożenia, zachęcając do wielkich projektów. Jednakże dochodziło do przypadków lokowania uzyskanych funduszy pomocowych na rynkach finansowych przez przedstawicieli rządów lokalnych lub krajowych korzystających z pomocy, co nie zawsze przyczyniało się do realizacji projektów, na które były one pierwotnie przeznaczone i do przekierowywania ich do europejskich centrów finansowych, na „bezpieczne” konta prywatne.

3.17 Komitet popiera w związku z tym cele walki z unikaniem płacenia podatków i korupcją, które powinny obejmować walkę z praniem brudnych pieniędzy pochodzących z działalności przestępczej lub unikania opodatkowania, wykorzystywania pracy nieformalnej lub przymusowej oraz pracy dzieci. UE lepiej osiągnęłaby w ten sposób cel spójności z innymi darczyńcami.

3.18 UE musi więc koniecznie zachęcać swoje państwa członkowskie do: zwiększania wkładu, lecz w sposób skoordynowany i zintegrowany; konsultowania własnego społeczeństwa obywatelskiego na temat trafności celów, aby szerzyć wśród państw członkowskich przekonanie, że pomoc rozwojowa to nie tylko kwestia wizerunku i udziału w rynkach; a także promować i wspierać dialog między różnymi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, partnerami społecznymi, państwami członkowskimi, z zaangażowaniem władz lokalnych i regionalnych, zarówno w UE, jak i poza nią.

4. Uwagi szczegółowe

4.1 W związku ze wsparciem uzyskanym na Forum w Akrze z września 2010 r. organizacje społeczeństwa obywatelskiego przyjęły zasady stambulskie dotyczące skuteczności rozwoju, które są wynikiem długiego procesu konsultacji prowadzonych w ponad 70 krajach i sektorach. Zasady te stanowią fundament międzynarodowych ram na rzecz skuteczności rozwoju przyjętych w czerwcu 2011 r., ustanawiających kryteria interpretacji i dostosowania praktyk organizacji społeczeństwa obywatelskiego do zasad stambulskich, z uwzględnieniem warunków lokalnych i sektorowych. W tym kontekście Komisja zwróciła

(7) Zob. przypis 4.

(8) Do czasu reformy kryteriów kwalifikowalności Banku Światowego i EBI oraz do chwili obecnej pomimo wprowadzonych reform.

się do Komitetu o opinię rozpoznawczą, aby zdefiniować udział społeczeństwa obywatelskiego w polityce rozwojowej i współpracy na rzecz rozwoju, w ramach ustrukturyzowanego dialogu⁽⁹⁾.

4.2 Komitet przywiązuje znaczną wagę do kontekstu przygotowania konferencji ONZ w sprawie rozwoju zrównoważonego, która odbędzie się w Rio de Janeiro w czerwcu 2012 r.

4.3 W tym celu przypomina o wnioskach i zaleceniach sformułowanych w opinii EKES-u w sprawie „Rio+20: W kierunku gospodarki ekologicznej i lepszego zarządzania – Wkład zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego”⁽¹⁰⁾ oraz o przesłaniu zawartym w niedawnej opinii dodatkowej „Stanowisko EKES-u w sprawie przygotowań do Konferencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zrównoważonego Rozwoju (Rio+20)”⁽¹¹⁾.

4.4 Z okazji konferencji ONZ Rio+20 światowi przywódcy powinni angażować się w konkretne działania prowadzące do weryfikacji realizacji celów milenijnych, ustanowienia zrównoważonego rozwoju oraz eliminacji ubóstwa (cel 1), w granicach możliwości planety.

4.5 EKES podkreśla w szczególności, że wyeliminowanie ubóstwa oraz zapewnienie wszystkim dostatecznej ilości żywności, czystej wody i zrównoważonej energii musi być głównym priorytetem w pracach konferencji Rio+20. Promowanie rolnictwa lokalnego zapewniającego poszanowanie środowiska w krajach rozwijających się odgrywa kluczową rolę w walce z ubóstwem i na rzecz poprawy bezpieczeństwa żywności, a także stanowi motor rozwoju regionów wiejskich dobrze prosperujących gospodarczo.

4.6 Jeżeli chodzi o sektor prywatny, należy wspierać uznanie partnerów społecznych (organizacji pracodawców i pracowników) i dialogu społecznego w licznych krajach partnerskich. Dialog społeczny jest konieczny dla zapewnienia szerokiego zaangażowania demokratycznego w gospodarce, społeczne i środowiskowe cele rozwoju, zgodnie z zaleceniami UNDP i UNEP (przejście na gospodarkę ekologiczną), a także poszanowania podstawowych norm pracy i promowania sprawiedliwości społecznej. Poprzez dialog i sprawiedliwość społeczną przedstawiciele pracodawców i pracowników wnoszą wkład w określenie skutecznych strategii rozwoju społecznego, gospodarczego i ekologicznego oraz przyczyniają się do zapobiegania konfliktom, a także wzmacniają stabilność społeczną.

4.7 Zachęcając do powszechnego stosowania zasad społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw i do podobnych inicjatyw, należy zadbać o to, by wszystkie zainteresowane podmioty sektora prywatnego stosowały zasady i normy pracy określone w konwencjach MOP i kontrolowane przez system nadzoru ustanowiony przez MOP. W szczególności

przedsiębiorstwa wielonarodowe, zwłaszcza wtedy, gdy czerpią na danym etapie korzyści ze wsparcia publicznego, muszą podjąć aktywne kroki w celu przestrzegania głównych zasad dotyczących przedsiębiorstw i praw człowieka w ramach „ochrony, poszanowania i naprawy” ONZ, trójstronnej deklaracji zasad dotyczących przedsiębiorstw wielonarodowych i polityki społecznej MOP, wytycznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych oraz inicjatywy ONZ Global Compact. Mają one także możliwość dostosowania się do najlepszych praktyk współpracy Banku Światowego i MOP w dziedzinie propagowania podstawowych norm pracy w całym łańcuchu produkcyjnym.

4.8 Wsparcie sektora prywatnego może być atutem dla rozwoju, lecz oficjalna pomoc rozwojowa nie może być wykorzystywana do zabezpieczania ryzyka sektora prywatnego lub zastępowania usług publicznych. Jeżeli chodzi o partnerstwa publiczno-prywatne, w oparciu o dogłębną analizę rzeczywistych potrzeb w długiej perspektywie, powinny one zagwarantować równomierny podział ryzyka w społeczności, dostęp oraz przystępność i zrównoważony charakter dóbr i usług. Muszą rzeczywiście przestrzegać podejścia wielostronnego i nie być narzędziem prywatyzacji usług publicznych, tam gdzie one istnieją, są wydajne lub mogłyby zostać usprawnione.

4.9 Jeżeli chodzi o zasadnicze podmioty zrównoważonego rozwoju w państwach docelowych, przedsiębiorstwa i organizacje gospodarki społecznej (w tym spółdzielnie) powinny być konsultowane i włączane w określanie celów oraz wspierane w działaniach rozwijających ich potencjał jako podmiotów pomocy i zaangażowania w pomoc.

4.10 W wielu krajach Afryki, Azji i Ameryki Łacińskiej sklasyfikowanych jako kraje o średnim dochodzie ubóstwo jest nadal dalekie od eliminacji, w obliczu rosnącej przepaści między bogatymi i biednymi. W krajach o średnim dochodzie mieszka nadal 75 % wszystkich osób ubogich. Oznacza to, że cel budowy społeczeństw demokratycznych i opartych na równości, z silnymi partnerami społecznymi, jest nadal ważny dla programów o zasięgu geograficznym.

4.11 W każdym razie wszystkie kraje rozwijające się powinny kwalifikować się do programów tematycznych, które z kolei muszą zostać wzmocnione. W związku z tym należy złączyć plan przeznaczania maksymalnie trzech tematów na kraj, w porozumieniu z rządami krajów-beneficjentów oraz prywatnymi podmiotami gospodarczymi i społecznymi oraz innymi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego.

4.12 Także polityczny wybór stopniowego zaprzestania wsparcia „najbogatszych krajów rozwijających się” musi opierać się na odpowiednich wskaźnikach rozwoju społecznego ONZ i mieć miejsce w ramach międzynarodowego porozumienia OECD, aby ograniczyć wewnętrzne różnice.

⁽⁹⁾ Opinia EKES-u w sprawie zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego w politykę rozwojową UE oraz we współpracę na rzecz rozwoju, Dz.U. C 181 z 21.6.2012, 28.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 376 z 22.12.2011, s. 102.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 143 z 22.5.2012, s. 39.

4.13 Komitet popiera cel wzmocnienia wagi i legitymizacji podmiotów krajowych w procesie kształtowania budżetu krajów partnerskich i uważa, że rozpowszechnianie informacji opartych na faktach i weryfikowalnych danych dotyczących działań w zakresie wsparcia budżetowego – o ile jest ono efektywne – może pozwolić na znaczne postępy w realizacji celów pomocy i celów milenijnych. Komitet popiera zatem wysiłki Komisji w tym zakresie.

Bruksela, 24 maja 2012 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Staffan NILSSON

ZAŁĄCZNIK

do opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Następujące poprawki, które uzyskały poparcie co najmniej jednej czwartej oddanych głosów, zostały odrzucone:

Poprawka 14

Punkt 3.16

Na arenie międzynarodowej środki pieniężne bardzo dużych przedsiębiorstw (szczególnie w sektorze infrastruktury, budownictwa, wody, artykułów rolno-spożywczych, energii itp.)⁽¹⁾ zależą niekiedy w zbyt dużym stopniu od ODA. Wstępne badania wykonalności przedstawione rządowi otrzymującym pomoc mają przekonać przyszłych darczyńców i opierają się na zobowiązaniach państw-beneficjentów do przestrzegania praw podstawowych i ich faktycznego wdrożenia, zachęcając do wielkich projektów. Jednakże dochodziło do przypadków lokowania uzyskanych funduszy pomocowych na rynkach finansowych przez przedstawicieli rządów lokalnych lub krajowych korzystających z pomocy, co nie zawsze przyczyniało się do realizacji projektów, na które były one pierwotnie przeznaczone i do przekierowywania ich do europejskich centrów finansowych, na „bezpieczne” konta prywatne.

Uzasadnienie

Punkt wydaje się niejasny i/lub niczego nie wnosi do opinii. Ostatnie zdanie nie wskazuje na ogólny problem, lecz opisuje jednostkowy rodzaj przestępstwa popełnionego przez określoną osobę lub grupę osób. Wartość dodana tego sprostowania jest co najmniej niejasna.

Wynik głosowania

Za: 57

Przeciw: 137

Wstrzymało się: 29

Poprawka 10

Punkt 4.8

Wsparcie sektora prywatnego może być atutem dla jest kluczowym czynnikiem promowania rozwoju, lecz oficjalna pomoc rozwojowa nie może być wykorzystywana do zabezpieczenia ryzyka sektora prywatnego lub zastępowania usług publicznych. Jeżeli chodzi o partnerstwa publiczno-prywatne, w oparciu o dogłębną analizę rzeczywistych potrzeb w długiej perspektywie, powinny one zagwarantować równomierny podział ryzyka w społeczności, dostęp oraz przystępność i zrównoważony charakter dóbr i usług. Muszą rzeczywiście przestrzegać podejścia wielostronnego i nie być narzędziem prywatyzacji usług publicznych, tam gdzie one istnieją, są wydajne lub mogłyby zostać usprawnione.

Uzasadnienie

Zachowanie zrównoważonego podejścia.

Wynik głosowania

Za: 96

Przeciw: 126

Wstrzymało się: 11

⁽¹⁾ Do czasu reformy kryteriów kwalifikowalności Banku Światowego i EBI oraz do chwili obecnej pomimo wprowadzonych reform.